

Sopot, dnia 18 października 2021 r.

L.dz. ZA1/001149/2021

**Pan
Kazimierz Kleina
Przewodniczący Komisji
Budżetu i Finansów
Senat RP**

dot.: ustawy z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (druk senacki 506)

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku ze skierowaniem ustawy z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (druk senacki 506; dalej: Ustawa) do Komisji Budżetu i Finansów, Kasa Krajowa pragnie przedstawić następujące uwagi.

I. Dodanie nowego pkt 13f w art. 16 ust. 1 ustawy CIT (art. 2 pkt 31 tiret drugie Ustawy)

Zgodnie z dodawanym w art. 16 ust. 1 ustawy CIT po pkt 13e punktem 13f nie uważa się za koszty uzyskania przychodów „kosztów finansowania dłużnego w rozumieniu art. 15c ust. 12 uzyskanych od podmiotu powiązanego w rozumieniu art. 11a ust. 1 pkt 4, w części, w jakiej zostały one przeznaczone bezpośrednio lub pośrednio na transakcje kapitałowe, w szczególności nabycie lub objęcie udziałów (akcji), nabycie ogółu praw i obowiązków w spółce niebędącej osobą prawną, wniesienie dopłat, podwyższenie kapitału zakładowego lub wykup udziałów własnych w celu ich umorzenia”.

Koszty finansowania dłużnego w rozumieniu art. 15c ust. 12 Ustawy CIT to „(...) wszelkiego rodzaju koszty związane z uzyskaniem od innych podmiotów, w tym od podmiotów niepowiązanych, środków finansowych i z korzystaniem z tych środków, w szczególności odsetki, w tym skapitalizowane lub ujęte w wartości początkowej środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej, opłaty, prowizje, premie, część odsetkową raty leasingowej, kary i opłaty za opóźnienie w zapłacie zobowiązań oraz koszty zabezpieczenia zobowiązań, w tym koszty pochodnych instrumentów finansowych, niezależnie na rzecz kogo zostały one poniesione”.

Zgodnie z uzasadnieniem omawianej zmiany, zawartym w druku sejmowym 1532 „Projektowany przepis ma przeciwdziałać sytuacjom obniżenia dochodu podatkowego w ramach grupy podmiotów powiązanych na skutek przekształcenia finansowania dłużnego w finansowanie własne. Działanie to polega na zaciągnięciu przez podatnika pożyczki od podmiotu powiązanego, która następnie jest zmieniana na transakcję kapitałową (np. wkład pieniężny do innej spółki). W ten sposób dochodzi do erozji podstawy opodatkowania w ramach grupy kapitałowej na poziomie podatnika uzyskującego finansowanie długiem, który dokonuje jego konwersji na kapitał. Odsetki od finansowania długiem pomniejszają jego dochód i jednocześnie podatnik nie wykazuje z tego tytułu przychód na skutek przekwalifikowania na finansowanie kapitałem. W skali grupy kapitałowej w wyniku takich transakcji wartość zadłużenia względem podmiotów niepowiązanych (zewnętrznych) nie wzrasta, ponieważ zmianie ulega wyłącznie wewnętrzny stosunek proporcji długu do kapitału.”

Kwestią kluczową w zakresie tego przepisu jest określenie celu, na jaki pozyskane środki muszą być wydatkowane, aby podatnik nie mógł zaliczyć kosztu finansowania tego długu do kosztów uzyskania przychodów. Przepis ten wskazuje bowiem, że jego zastosowanie będzie miało miejsce w przypadku, gdy pozyskany dług zostanie przez podatnika **przeznaczony bezpośrednio lub pośrednio na transakcje kapitałowe, w szczególności nabycie lub objęcie udziałów (akcji), nabycie ogółu praw i obowiązków w spółce niebędącej osobą prawną, wniesienie dopłat, podwyższenie kapitału zakładowego lub wykup udziałów własnych w celu ich umorzenia**. Mając na względzie, że pojęcie „transakcji kapitałowych” nie zostało zdefiniowane w Ustawie CIT, jak również, że katalog czynności przeznaczenia środków finansowych przez podatnika poprzedzony został wyrazami „w szczególności”, co wskazuje, że jest on katalogiem otwartym, tak sformułowany przepis może nasuwać istotne wątpliwości interpretacyjne i powodować trudności w określeniu jednoznacznego zakresu jego zastosowania.

Mając na uwadze, że pojęcie udziałów (akcji) oraz kapitału zakładowego zostało powiązane w „słowniczku” ustawy CIT (art. 4a) ze spółkami kapitałowymi lub spółkami osobowymi uznawanymi za podatnika podatku CIT, a także fakt, że pozostałe pojęcia użyte w pkt 13f odnoszą się co do zasady do spółek prawa handlowego, **można sformułować hipotezę, że norma z pkt 13f odnosi się w swoim założeniu wyłącznie do spółek prawa handlowego, a tym samym, że nie obejmuje ona swoim zakresem m.in. spółdzielni**. Aczkolwiek katalog transakcji kapitałowych wskazanych w pkt 13f jest katalogiem otwartym, to jednak należy mieć na względzie, że - zgodnie z liniami interpretacyjnymi obowiązującymi w stosunku do innych przepisów zawierających katalogi otwarte - **katalog otwarty nie oznacza, że jest to katalog dowolnych czynności, a powinien być interpretowany i dotyczyć czynności rodzajowo i charakterem zbliżonych do tych już wymienionych**. Tym samym można by było twierdzić, że wskazanie w przepisie transakcji kapitałowych dotyczących co do zasady spółek prawa handlowego zawęży jego zakres wyłącznie do tych właśnie podmiotów. Z drugiej jednak strony **brak tego jednoznacznego dookreślenia powoduje, że nie można wykluczyć, iż może powstać próba zinterpretowania tego przepisu w taki sposób, że dotyczy on także innych podmiotów, jak również np. udziałów w spółdzielni**.

W celu wyeliminowania tych wątpliwości zasadnym byłoby wskazanie wprost w pkt 13f, że przepis ten dotyczy wyłącznie spółek prawa handlowego, np. poprzez dodanie po wyrazach „transakcji kapitałowych” wyrazów „dotyczących spółek prawa handlowego”.

W związku z powyższym, w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, Kasa Krajowa pragnie poddać pod rozagę nadanie art. 16 ust. 1 pkt 13f Ustawy CIT następującego brzmienia:

„13f) [Nie uważa się za koszty uzyskania przychodów (...)] kosztów finansowania dłużnego w rozumieniu art. 15c ust. 12 uzyskanych od podmiotu powiązanego w rozumieniu art. 11a ust. 1 pkt 4, w części, w jakiej zostały one przeznaczone bezpośrednio lub pośrednio na transakcje kapitałowe dotyczące spółek prawa handlowego, w szczególności nabycie lub objęcie udziałów (akcji), nabycie ogółu praw i obowiązków w spółce niebędącej osobą prawną, wniesienie dopłat, podwyższenie kapitału zakładowego lub wykup udziałów własnych w celu ich umorzenia”.

Na wypadek nieuwzględnienia powyższej propozycji legislacyjnej Kasa Krajowa zwraca się z prośbą o dodanie do Ustawy przepisu przejściowego wskazującego, że analizowany pkt 13f dotyczy finansowania dokonanego począwszy od 1 stycznia 2022 r. lub ewentualnie o przesunięcie terminu wejścia w życie tego przepisu na 1 stycznia 2023 r. (analogicznie do części przepisów z art. 16 Ustawy CIT – vide art. 89 pkt 4 Ustawy).

II. Dodanie art. 19a w ustawie – Prawo przedsiębiorców (art. 22 Ustawy)

W art. 22 Ustawy zmieniającej ustawę z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców w pkt 2 proponuje się dodanie art. 19a, zgodnie z którym przedsiębiorca zapewnia możliwość dokonywania zapłaty w każdym miejscu, w którym działalność gospodarcza jest faktycznie wykonywana przy użyciu instrumentu płatniczego (ust. 1), przy czym przepisu ust. 1 nie stosuje się do przedsiębiorcy, który nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących, o której mowa w art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (ust. 2).

Kasa Krajowa pragnie wskazać, że przedsiębiorcy mogą wykonywać działalność gospodarczą na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, która jest zwolniona z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących (np. usługi finansowe i ubezpieczeniowe), ale jednocześnie mieć obowiązek posiadania kasy rejestrującej służącej do ewidencji czynności nieodpłatnych realizowanych na rzecz osób fizycznych, których przedmiotem są towary lub usługi objęte bezwzględnym obowiązkiem fiskalizacji (m.in. wydania gadżetów reklamowych w postaci wyrobów elektronicznych, sprzętu fotograficznego itp.).

Wydaje się, że nałożenie obowiązku posiadania terminala płatniczego w takich sytuacjach jest zbyt dużym obciążeniem i wykracza poza cel projektu ustawy. Aby uniknąć konieczności zapewnienia możliwości zapłaty przy użyciu instrumentu płatniczego w takich sytuacjach Kasa Krajowa proponuje zmianę art. 19a ust. 2 polegającą na nadaniu mu następującego brzmienia:

„2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do przedsiębiorcy, który nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących, o których mowa w art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2021 r. poz. 685, z późn. zm.). W przypadku, gdy w ramach prowadzonej działalności, przedsiębiorca dokonuje czynności podlegających oraz niepodlegających obowiązkowi ewidencjonowania przy zastosowaniu kas rejestrujących, przedsiębiorca może nie stosować postanowień przepisu ust. 1 do tych miejsc wykonywania faktycznej działalności, w których prowadzi wyłącznie sprzedaż niepodlegającą obowiązkowi ewidencjonowania przy zastosowaniu kas rejestrujących.”.

Pragnę wyrazić nadzieję, że przedstawione propozycje zostaną uwzględnione w toku prac legislacyjnych nad Ustawą

Łączę wyrazy szacunku,

Rafał Matusiak
PREZES